

De boomkistdame krijgt een gezicht

Fries Museum reconstrueert vrouw die 1300 jaar terug in een eikenboom begraven werd

Isabel Baneker

Ze kijkt je recht aan. Zachte ogen, een verbeten mond. Zo moet een Friezin er in de zevende eeuw uit hebben gezien. In het Fries Museum te Leeuwarden is vanaf zaterdag het hoofd van de 'boomkistdame' te aanschouwen. Op basis van haar originele schedel is een nauwkeurig reconstructie gemaakt van de vrouw uit de vroege middeleeuwen. "We hebben het icoon van ons museum een gezicht gegeven", vertelt conservator Nelleke IJssennagter trots.

In 1905 werd ze gevonden. Op de terp van Hogebeintum stuitten de afgravers op het skelet van een vrouw, begraven in een uitgeholde eikenboom. De toenmalige museumconservator sprong meteen op de fiets. "Het is een merkwaardige vondst. De terpdame moet een voorname vrouw zijn geweest. Hier groeiden 1300 jaar geleden helemaal geen eiken, wat betekent dat haar kist speciaal voor haar naar Friesland is gebracht", aldus IJssennagter.

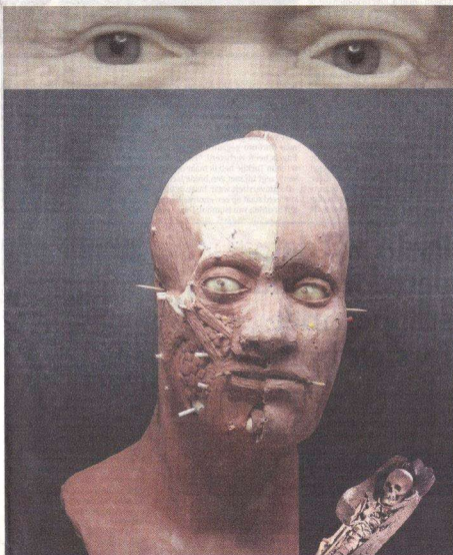
Ook de gekleurde kralenketting om haar nek is een teken van rijkdom. Het hoofd in de vitrine naast het originele skelet draagt een kopie. Geen detail is fysisch antropoloog Maja d'Hollósy ontgaan. Laagje voor laagje heeft ze het hoofd opgebouwd. Elke spier, elke rimpel en pigmentvlek die de ongeveer vijftig jaar oude vrouw had, is met silico-

nenrubber nagemaakt. IJssennagter: "Het enige wat we niet zeker weten is of ze daadwerkelijk blondgrijs haar en blauwgroene ogen had. Maar kijkende naar de huidige Friezen..."

De reconstructie van de terpdame is onderdeel van de tentoonstelling 'Goud', waar bezoekers zwaardknoppen, hangers en kettingen uit het vroegmiddeleeuwse Friesland kunnen bekijken. Na de commerciële terpaftgravingen van een eeuw geleden en archeologische opgravingen nadien, doen huidige hobbyisten nog regelmatig vondsten met metaaldetectors. Zo is de meest recente aanwinst van het museum gekocht van een man die per toeval op een geschilderde stuitte.

"Net als de meeste objecten hier, komt het goud uit het Romeinse Rijk en zijn opvolgers", zegt IJssennagter. "Hier hebben we dat immers niet in de grond zitten. De schatten van soms bijna 24-karaats goud laten dus zien dat er toen al veel gehandeld werd binnen Europa." De tentoonstelling loopt tot drie januari 2016.

Elke spier en rimpel op het hoofd van de vijftigjarige vrouw is nagemaakt

Voor de oogkleur van de terpdame keek de fysisch antropoloog naar Friezen van nu. FOTO'S MAJA D'HOLLOSY, FRIES MUSEUM

Trouw

5-6-2015